

Užsienio spauda apie Baltijos valstybes

2003 11 05

TURINYS

Rusijos spauda *

Vladimiras Vodo, Borisas Vochonskis. Lietuvos Seimas nagrinėja prezidento ryšius su mafija (Seim Litvi izučajet sviazi prezidenta s mafijej) // KomersantŃ .- 2003. - Lapkričio 4. *

Matvejus Glebovas, Romanas Kirillovas, Vladimiras Perekrestas. Votergeitas (Lietuvos prezidentas įtariamasis dėl ryšių su "Rusijos mafija") (Votergeitas) // Izvestija.ru.- 2003. - Lapkričio 3. *

Viktoras Sokolovas. Lietuvos prezidentui gresia apkalta. Už ryšius neva su rusų mafija, neva su velniu (Litovskomu prezidentu grozit impičment. Za sviazj to li s ruskoj mafijej, to li s satanoj) // Strana.ru - 2003. - Spalio 31. *

Lenkijos spauda *

Paksas prie gėdos stulpo // Rzeczpospolita. - 2003. - Lapkričio 4. *

Michalas Sadowski. Rolandas Paksas (Rolandas Paksas) // Rzeczpospolita.- 2003. - Lapkričio 3. *

Jacek J. Komar. Rusų mafija apraizgo Lietuvą; Rimvydas Valatka, "Lietuvos Ryto" redaktoriaus pavaduotojas, komentuoja politinį skandalą Lietuvoje // Gazeta.pl. > Gazeta Wyborcza. - 2003. - Lapkričio 2. *

Jacek J. Komar. Lietuvos Seimas sudarė komisiją kaltinimams prezidentui Rolandui Paksui tirti; Mečys Laurinkus - konservatyvus, bet apolitiškas; Pažymos fragmentai apie Lietuvos prezidento patarėjo nacionalinio saugumo klausimais Remigijaus Ačo kontaktus su Rusijos mafija; Lietuvos spauda apie skandalą aplink Prezidentą // Gazeta.pl.- portal internetowy - www. gazeta.pl. - 2003. - Lapkričio 3. *

Lietuva: Prezidentas susijęs su rusų mafija // Onet.pl. - 2003. - Lapkričio 3. *

Prancūzijos spauda *

Lietuvos prezidentas apkaltintas ryšiais su mafija. (Le president lituanien est accuse de liens avec la mafia) // Le Monde. - 2003. - spalio 31. *

Angliškoji spauda *

Roges Boyes. Lietuva - Prezidentas neigia ryšius su nusikaltėliais (Lithuania President denies crime link) // The Times. - 2003. - Lapkričio 1. *

Prezidento personalas turi ryšių su Rusijos nusikaltėliais (President's staff "have Russian crime links") //The Independent. - 2003. - Lapkričio 3. *

Vokietijos spauda *

Hannes Gamillscheg. Spaudimas Lietuvos prezidentui (Druck auf Litauens Pr sident) // Frankfurter Rundschau. - 2003. - lapkričio 1. *

Hannes Gamillscheg. Rinkimai laimėti mafijos dėka? (Wahlsieg dank Mafia?) // K nner Stadt Anzeiger. - 2003. - lapkričio 1. *

Mafijos afera Vilniuje (Mafia-Aff re in Vilnius) // Frankfurter Allgemeine Zeitung. - 2003. - lapkričio 1, P.2. *

Vidaus politikos sambrūzdis Lietuvoje (Innenpolitische Turbulenzen in Litauen) // Neue Z rcher Zeitung. - 2003. - lapkričio 1. *

Konstantinas Voronovas. Rusijos Baltijos politika: per stabilumą link geros kaimynystės (Baltijskaja politika Rosiji: čerez stabilnostj k dobrososedstvu) // Mirovaja ekonomika i meždunarodnyje otnošenija. - 2003, Nr. 9. *

Fredrik Wesslau. Siekiant kompensuoti prarastus dešimtmečius (On a sprint to make up for lost decades) // International Herald Tribune. - 2003. - Lapkričio 1. *

Frank Brown. Baltijos striptizas? Latvijai stojant į Europą, korupcija tampa pagrindine problema (A Baltic Striptease? As Latvia joins Europe, corruption becomes an issue) // Newsweek International. - 2003. - Lapkričio 3. *

Rusijos spauda

Vladimiras Vodo, Borisas Vochonskis. Lietuvos Seimas nagrinėja prezidento ryšius su mafija (Seim Litvi izučajet sviazi prezidenta s mafijej) // KomersantŅ .- 2003. - Lapkričio 4.

Pirmadienį neeiliniame Seimo posėdyje buvo kalbama apie artimiausių prezidento žmonių ryšius su tarptautiniais nusikaltėliais. Pagrindinis skandalo tikslas - suteikti opozicijai galimybę visu balsu pareikšti pretenzijas į valdžią. Rezultatas - parlamentinės komisijos, aplinkybėms tirti, sukūrimas.

Matvejus Glebovas, Romanas Kirillovas, Vladimiras Perekrestas. Votergeitas (Lietuvos prezidentas įtariamas dėl ryšių su "Rusijos mafija") (Votergeitas) // Izvestija.ru.- 2003. - Lapkričio 3.

Pirmadienį Lietuvos Seimas uždaramame posėdyje svarstė prezidento aplinkos ryšius su tarptautiniais nusikaltėliais. Buvo sukurta parlamentinė komisija, kuri iki gruodžio 1 d. turi nustatyti, ar iš tiesų yra tokie ryšiai. Posėdžio metu buvo pateikti VSD padaryti telefoninių pokalbių garso įrašai, kuriuose kalbama apie prezidento Rolando Pakso įsipareigojimus Rusijos verslininkui Jurijui Borisovui. VSD yra pateikusi versiją, kad J.Borisovas yra susijęs su Anzoru Kikališviliu, kurį Lietuvos saugumas laiko "krikštatėviu".

Slapta VSD informacija Seimą pasiekė praėjusią savaitę. Po to, kai šie dokumentai atsidūrė Seime, jie tapo prieinami ir visuomenei. Anot straipsnio autorių, informacijos nutekėjimas iš Seimo ir tapo lietuviškojo Votergeito pradžia.

Laikraščiu "Izvestija" A.Kikališvilis teigė, kad Lietuvoje, žaidžiant rusišką kortą, bandoma įvykdyti valstybės perversmą. Anot jo, Lietuvoje šiuo metu vyksta politinė krizė. Jis pareiškė, kad minėti procesai vyksta dėl to, kad JAV specialiosios tarnybos Lietuvai pakišo "mirusią katę". Kalbėdamas apie Mečio Laurinkaus nuomonę apie jį, jis sakė, kad M.Laurinkaus pasakyti žodžiai - tai klideshow ir ciniškas melas. Anot A.Kikališvilio, M.Laurinkaus nori mesti šešėlį Rusijai, priversti abejoti įvykusių Lietuvos prezidento rinkimų rezultatais bei pakeisti tautos išrinktą prezidentą į JAV palankią marionetinę figūrą. Jis teigė, kad nei jis pats, nei jo draugai neturi jokių ryšių su įvykusiais prezidento rinkimais ir Lietuvos politika. A.Kikališvilis pažadėjo pateikti ieškinį teismui ir įrodyti, kad nei jis, nei jo artimieji ir draugai nėra įtakoję Lietuvos politikos. A.Kikališvilis tvirtino, kad pirmą kartą girdi J.Borisovo pavardę bei teigė, kad visi telefoniniai įrašai yra sufalsifikuoti (P.S. agentūra REGNUM straipsnyje "Mirtis jam kaip prezidentui" pateikia telefoninių pokalbių išsklotines).

Josifas Kobzonas pareiškė, kad su Lietuva nepalaiko jokių ryšių.

Viktoras Sokolovas. Lietuvos prezidentui gresia apkalta. Už ryšius neva su rusų mafija, neva su velniu (Litovskomu prezidentu grožit impičment. Za sviazj to li s ruskoj mafijej, to li s satanoj) // Strana.ru - 2003. - Spalio 31.

Baltijos valstybėse galima keisti vyriausybes. Lietuvoje tai irgi mėgsta daryti, tačiau keisti prezidentą, išrinktą mažiau kaip prieš metus, kol kas dar niekas nėra sugalvojęs. Prezidentas kol kas pasipiktinęs atmeta visus kaltinimus ir pareiškia apie politinių intrigų kūrimą. Straipsnyje pateikiama kilusio skandalo istorija, prezidento kalba per televiziją. Virš Lietuvos prezidento galvos iš tikrųjų susitvenkė debesys, ir todėl kyla klausimas: "Kam šis skandalas naudingas? Kokios jėgos nori suteršti prezidento garbę. Ar, galbūt, prezidentas iš tiesų įsivėlęs į ryšius su kriminalinėmis struktūromis, ir mes tampame teisingumo pergalės demokratinėje valstybėje liudininkais?" Tai išsiaiškina Seimo komisija. Visiškai tikėtina, kad Paksas išsisuks, kadangi jam, kaip tvirtina opozicija, padeda nežemiškos jėgos. Straipsnyje primenami prezidento ryšiai su gruzine L.Lolišvili. Tauta myli drąsius ir ryžtingus žmones, net patiki jiems vadovauti vyriausybei bei valstybei. Tik klausimas, ar gali drąsūs lakūnai vadovauti kabinetui ir šaliai, iki šiol lieka neatsakytas. Ypač dabar, kai Vilniuje prasideda R.Pakso ryšių ne su burtais, o su nusikalstamomis grupuotėmis tyrimas.

Prezidentūros skandalas nagrinėjamas ir kituose Rusijos spaudos straipsniuose:

Vladimiras Skripovas. **Lietuvos čekistai prieš Rusijos mafiją** (Litovskije čekisty protiv rossijskich mafijozi) // *Vremia novostej*. - 2003. - Spalio 30.

Valstybės saugumas apkaltino Lietuvos prezidentą ryšiais su rusų mafija (Gosbezopasnostj obvinila prezidenta Litvy v sviazjach s russkoj mafijej) // *REGNUM*. - 2003. - Lapkričio 1.

Slapta Lietuvos VSD pažyma apie prezidento Pakso aplinkos ryšius su rusų mafija (Sekretnaja spravka DGB Litvy o sviazjach okruženija prezidenta Paksasa s russkoj mafijej) // *REGNUM*. - 2003. - Lapkričio 2.

Lenkijos spauda

Paksas prie gėdos stulpo // *Rzeczpospolita*. - 2003. - Lapkričio 4.

Speciali Parlamento komisija tirs didžiausią pastarojo meto aferą, kuri Lietuvoje sukėlė politinį žemės drebėjimą. Ar paaiškės, kad prezidentas Rolandas Paksas iš tiesų palaikė ryšius su Rusijos nusikalstamu pasauliu? Vakar vakare jis pasakė kalbą tautai.

Straipsnyje pažymima, kad Prezidento klausimas sukrėtė Lietuvą. Tačiau, kai kurių apžvalgininkų nuomone, tai turės teigiamos įtakos šalies vidaus reikalams. Blogiau su tarptautine padėtimi. Vienok, Paksas nepasidavė opozicijos spaudimui ir išvyko į Briuselį, iš ten vyks į Vokietiją.

Toliau pateikiamas apžvalgininko Jerzy Haszczyński komentaras, kuriame jis teigia, kad Lietuva pergyvena rimtą krizę. Jo manymu, sunku Lenkijoje raginti, kad atsistatydintų politikas, kuris pasirinko netinkamus patarėjus. Lenkijoje buvo panašių atvejų, kurie nesibaigė atsistatydinimais. Nepriklausomai nuo to, kaip baigsis šie įvykiai, Paksas tikriausiai jau nebebus politiniu autoritetu Lietuvoje. Gal ir toliau bus prezidentu, bet jo vaidmuo bus žymiai ribotesnis. Paksas jau nebeturi galimybių įgyti tokias pozicijas, kokias turėjo jo pirmtakai - Algirdas Brazauskas ir Valdas Adamkus. Jeigu liks prezidentu - bus premjero Brazausko šešėlyje. Pakso patarėjo ryšiai su įtartinais rusų verslininkais rodo, kad Rusijoje yra žmonių, kurie nori stiprinti įtaką Lietuvoje, galbūt paskutinę akimirką pakenkti jai prieš įstojant į ES ir NATO. Tačiau tai nepavyks. Lietuva yra demokratinė šalis - neužtenka turėti įtakos Prezidentui, norint turėti įtaką visoje šalyje. Yra kitos institucijos. Grįžimo prie Maskvos dominavimo jau nebus.

Lietuvos konservatorių vadovas Vytautas Landsbergis laikraščiu sakė, kad nusikalstamos struktūros ar slaptosios kitų valstybių tarnybos, pvz., Baltarusijos ir Rusijos bando užvaldyti Prezidento instituciją. Daug lems pozicija, kurią užims valdantys socialdemokratai.

Michała Sadowski. Rolandas Paksas (Rolandas Paksas) // Rzeczpospolita.- 2003. - Lapkričio 3.

Lietuvos prezidentas turi rimtų rūpesčių. Jo politiniai priešininkai mano, kad leido iškilti lietuviškam Votergeitui.

Specialiųjų tarnybų duomenimis, Pakso bendradarbiai prezidentūroje palaikė ryšius su tarptautinėmis nusikalstamomis organizacijomis. Įtarimai siekia prezidentą, nors jis pats garantuoja, kad yra nekaltas. Pasitaikius progai skelbiami žodžiai apie grėsmę Lietuvos suverenumui.

Kaltinimai Rolandui Paksui, palaikius ryšius su įtartinu Rusijos verslu (ir ne tik verslu - jo priešininkai prisiminė ir apie politinius patarėjus iš Maskvos) nėra nauji. Jie pasirodė jau praėjusiais metais prezidento rinkimų kampanijos metu. Ir tuo metu labiausiai įtariamas buvo Jurijus Borisovas, Kauno bendrovės "Avia Baltica", daugeliu tūkstančių dolerių parėmusios Pakso kampaniją, vadovas. Dabar Borisovas kartu su prezidento patarėju Remigijumi Aču yra pagrindiniai Lietuvos specialiųjų tarnybų pažymos herojai.

Paksas Lietuvos politikų tarpe turi beveik vien priešininkus, bet tai jam nesutrukdė užimti įvairias pareigas.

Jacek J. Komar. Rusų mafija apraizgo Lietuvą; Rimvydas Valatka, "Lietuvos Ryto" redaktorius pavaduotojas, komentuoja politinį skandalą Lietuvoje // Gazeta.pl. > Gazeta Wyborcza. - 2003. - Lapkričio 2.

Lapkričio 2 d., sekmadienį pasirodžiusi Lietuvos specialiųjų tarnybų pažyma kaltina Lietuvos prezidento patarėją nacionalinio saugumo klausimais rusų mafijos įtakos didinimu

krašte. Pažymima, kad pažymą paskelbė dienraštis "Respublika" ir kad pats Prezidentas nėra kaltinamas.

Pateikiama Rimvydo Valatkos nuomonė: Lietuva atsidūrė labai komplikuojoje padėtyje; kažko panašaus dar nebuvo šalies istorijoje, kad Prezidentas būtų įtariamas kontaktais su mafija; Premjeras ėmė ginti Prezidentą.

Jacek J. Komar. Lietuvos Seimas sudarė komisiją kaltinimams prezidentui Rolandui Paksui tirti; Mečys Laurinkus - konservatyvus, bet apolitiškas; Pažymos fragmentai apie Lietuvos prezidento patarėjo nacionalinio saugumo klausimais Remigijaus Ačo kontaktus su Rusijos mafija; Lietuvos spauda apie skandalą aplink Prezidentą // Gazeta.pl.- portal internetowy - www. gazeta.pl. - 2003. - Lapkričio 3.

Lietuvos Seimo pirmadienį sudaryta komisija turi atsakyti į klausimą: Specialiųjų tarnybų provokacija ar Prezidento patarėjas nacionalinio saugumo klausimais iš tikrųjų dengė nelegalius rusų mafijos interesus, o Prezidentas tai toleravo?

Anot parlamento pirmininko Artūro Paulausko, Lietuva neturi nieko ieškoti ES ir NATO, kol neišsiaiškina skandalo.

Komentuojama Lietuvos saugumo departamento pažyma, akcentuojama tai, kad Prezidentas savo kalboje per TV teigė neturįs jokių išipareigojimų, priešišku valstybės ir tautos interesams. Dar vakar per TV prezidentas visą akciją pavadino sąmokslu. Jį parėmė premjeras Algirdas Brazauskas.

Apžvalgininko nuomone, pažymos pasirodymas dabar nėra atsitiktinis ir susijęs su Prezidento aplinkos siekiu pakeisti Saugumo departamento vadovą Mečį Laurinkų.

Apie Mečį Laurinkų retas politikas kalba blogai. Apžvalgininkai tvirtina, kad jis yra geriausias specialiųjų tarnybų vadovas nuo pat Lietuvos nepriklausomybės laikų, ilgiausiai iš visų eina saugumo departamento vadovo pareigas. Mečys Laurinkus šią tarnybą padarė nepriklausomą nuo politikų, užtikrino stabilų jos finansavimą. 2000 m. į valdžią atėję kairieji net nemanė jo keisti. Premjeras Algirdas Brazauskas įvertino jo veiklą kaip apolitišką.

Pateikiamos pažymos ištraukos, tokiais skyrelių pavadinimais: Mafija skverbiasi; Asociacija "XXI amžius"; Detalės Sudanui, taip pat ištraukos iš laikraščių "Lietuvos Rytas" (Rimvydo Valatkos komentaras) ir "Lietuvos žinios" (redakcijos komentaras).

Lietuva: Prezidentas susijęs su rusų mafija // Onet.pl. - 2003. - Lapkričio 3.

Skandalas dėl Lietuvos prezidento aplinkos ryšių su rusų mafija yra lyg tiesioginis jos finansuotos pergalingos Rolando Pakso rinkimų kampanijos rezultatas. Tokią diagnozę nustato šios dienos Lietuvos laikraščiai. "Dideli rėmėjų pinigai skandina Prezidento instituciją. Rusų mafija spaudžia Paksą, kad įvykdytų sutartį, sudarytą su ja prieš rinkimus" - rašo nuomonės formuotojas "Lietuvos Rytas".

Prancūzijos spauda

Lietuvos prezidentas apkaltintas ryšiais su mafija. (Le president lituanien est accuse de liens avec la mafia) // Le Monde. - 2003. - spalio 31.

Du kartus buvęs ministras pirmininkas, du kartus Vilniaus meras, 46 metų Rolandas Paksas netikėtai laimėjo rinkimus sausi, nugalėdamas favoritą V.Adamkų.

6 mėnesiams likus iki prisijungimo prie ES, spalio 31 d. Lietuva buvo sukrėsta politinio skandalo po tai, kai buvo pateikta saugumo pažyma, kaltinanti R.Paksą ir vieną jo patarėjų ryšiais su tarptautiniais nusikaltėliais.

Opozicija pradėjo inicijuoti R.Pakso apkaltą, kuriai reikia 4/5 141 parlamentaro balsų.

Toliau straipsnyje rašoma, kad R.Paksas tai paneigė ir teigė, kad tai yra sąmokslas. Taip pat pateikiamas A.Kubiliaus pareiškimas, kad tai yra Lietuvos Votergeitas.

Angliškoji spauda

Roges Boyes. Lietuva - Prezidentas neigia ryšius su nusikaltėliais (Lithuania President denies crime link) // The Times. - 2003. - Lapkričio 1.

Prezidento personalas turi ryšių su Rusijos nusikaltėliais (President's staff "have Russian crime links") // The Independent. - 2003. - Lapkričio 3.

Lietuvoje kilo sąmyšis, šalies saugumo tarnyboms apkaltinus prezidentą Rolandą Paksą palaikant ryšius su Rusijos organizuoto nusikalstamumo atstovais. Prezidentas iš karto sukviėtė pasitarimą, o armijai nurodė laikytis nuošalyje. Premjeras Algirdas Brazauskas siekė nuraminti situaciją ir pareiškė, jog valstybei pavojaus nėra. Vis tik šis saugumo pranešimas suduoda smūgį Lietuvos pastangoms šalį pateikti kaip stabilios demokratijos valstybę, kurią su Rusija sieja kaimyniniai santykiai. Saugumo pranešime teigiama, jog prezidento patarėjas saugumo politikos klausimais Remigijus Ačas palaiko santykius su Anzoru Kikališviliu, vadovaujančiu Rusijos prekybos grupei "XXI amžius", siejamai su nusikalstamu pasauliu.

Prezidentas neigia visus ryšius su organizuotu nusikalstamumu, o patarėjo R.Ačo įgaliojimus sustabdė, kol vyks tyrimas.

Vokietijos spauda

Hannes Gamillscheg. Spaudimas Lietuvos prezidentui (Druck auf Litauens Präsident) // Frankfurter Rundschau. - 2003. - lapkričio 1.

"Pasak LNK televizijos, šalies saugumo tarnyba įrašė telefoninius pokalbius, kurie turėtų įrodyti prezidento ryšį su abejotinais Rusijos verslo sluoksniais. Apie tai buvo informuotas parlamento pirmininkas Artūras Paulauskas ir frakcijų vadovai. Paulauskas, vienas iš didžiausių Pakso politinių varžovų, nori sudaryti parlamentinę tyrimų komisiją. Anot LNK, Paksas ir jo patarėjas saugumo klausimais Remigijus Ačas kaltinami bendradarbiavimu su verslininku Anzoriu Kikališviliu, kuris dėl kriminalinių ryšių Lietuvoje paskelbtas nepageidaujamu. Rusijos piliečio įmonė nori užsitikrinti savo dalį privatizuojant Lietuvos elektros tinklus ir alkoholio įmones. Kontaktai esą buvo palaikomi per taip pat labai abejotinai vertinamą Pakso finansinį rėmėją Jurijų Borisovą, kurio firma pateko į

pirmuosius laikraščių puslapius dėl sraigtasparnių pardavimo Sudanui. Borisovas 2003 metais finansavo Pakso rinkimų kampaniją oficialiai deklaruotu 1 milijonu litų (290 tūkst. eurų), tačiau neoficialiais vertinimais ši suma buvo keleriopai didesnė. Brangi kampanija Paksui užtikrino netikėtą pergalę prieš ligšiolinį prezidentą Valdą Adamkų. Šiek tiek vėliau Borisovas prie savo rusiškos pilietybės gavo ir Lietuvos pilietybę, kuri suteikiama tik už ypatingus nuopelnus valstybei ir visuomenei. Po Lietuvos įstojimo į ES 2004 metais ši pilietybė jam atvers Europos vidaus rinką. [a€] Paksas atmetė spekuliacijas, kad jis esą dabar turintis atsilyginti mafijai už padarytas paslaugas: priekaištai esantys "išgalvoti". Jis esąs "šokiruotas", jog saugumo tarnyba leidžiasi "įtraukiama į politinius žaidimus".

Hannes Gamillscheg. Rinkimai laimėti mafijos dėka? (Wahlsieg dank Mafia?) // KČ¶lner Stadt Anzeiger. - 2003. - lapkričio 1.

"Lietuvoje prezidentas Rolandas Paksas turi teisintis dėl tariamų kontaktų su rusiška mafija. [a€] Kaip pranešė Lietuvos televizija LNK, šalies saugumo tarnyba įrašė telefoninius pokalbius, kurie turėtų įrodyti prezidento ryšį su abejotinais Rusijos verslo sluoksniais. Apie tai buvo informuoti partijų frakcijų vadovai ir parlamento pirmininkas, vienas iš didžiausių Pakso politinių varžovų. [a€] Prezidentui priekaištaujama dėl ryšių su "tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu", kas Lietuvoje yra rusiškos mafijos sinonimas. Pasak televizijos, Paksas ir jo patarėjas saugumo klausimais Remigijus Ačas kaltinami bendradarbiavimu su blogai pagarsėjusiu verslininku Anzoriu Kikališviliu, kuris dėl kriminalinių ryšių Lietuvoje paskelbtas nepageidaujamu. Jo įmonė siekia dalyvauti privatizuojant Lietuvos elektros tinklus ir alkoholio įmones. Kontaktai esą buvo palaikomi per taip pat abejotinai vertinamą Pakso rusiškąjį finansinį rėmėją Jurijų Borisovą, kurio firma pateko į pirmuosius laikraščių puslapius dėl sraigtasparnių pardavimo Sudanui."

Mafijos afera Vilniuje (Mafia-Affäre in Vilnius) // Frankfurter Allgemeine Zeitung. - 2003. - lapkričio 1, P.2.

"Lietuvos prezidentas Paksas suspendavo savo patarėją saugumo klausimais Ačą. Lietuvos saugumo tarnybos duomenimis, Ačas esą turėjo kontaktų su įtariamais nusikaltėliais, kurie galėjo pakenkti nacionaliniam saugumui. Televizijoje jis tą paneigė. Prezidentas Paksas penktadienį sušaukė Valstybės gynimo tarybą ir į posėdį taipogi pakvietė premjerą Brazauską. Kariuomenės vadas Kronkaitis Pakso prašymu jį užtikrino, kad kariuomenė nesikiš. Prezidento atstovas spaudai pažymėjo, kad priekaištai Paksui, jog jis susijęs su organizuotu nusikalstamumu, esantys "nepagrįsti, tačiau grėsmingi". Ačas laikomas prezidento patikėtiniu. Pirmadienį parlamentas Vilniuje nori specialiaame uždaramame posėdyje sudaryti tyrimų komisiją. Parlamento pirmininkas Paulauskas nenorėjo pasakyti, ar slaptuose pasiklausymo protokoluose minimas tik Ačas, ar ir prezidentas (ką pastarasis neigia). Ačas esą turėjo kontaktų su rusų verslininku, kuris laikomas vienu iš organizuoto nusikalstamumo Rusijoje vadovų; esą jis domėjosi privatizacijos Baltijos valstybėje planais."

Vidaus politikos sambrūzdis Lietuvoje (Innenpolitische Turbulenzen in Litauen) // Neue Zürcher Zeitung. - 2003. - lapkričio 1.

"Lietuvoje saugumo tarnybos pranešimas sukėlė sunkią vidaus politikos krizę."

* * *

Konstantinas Voronovas. Rusijos Baltijos politika: per stabilumą link geros kaimynystės (Baltijskaja politika Rosiji: čerez stabilnostj k dobrososedstvu) // Mirovaja ekonomika i meždunarodnyje otnošenija. - 2003, Nr. 9.

Straipsnyje nagrinėjama posovietinės Rusijos diplomatių, tarptautinių-politinių santykių su Baltijos valstybėmis evoliucija ir jų periodizacija. Pagrindinis savarankiško, atskiro egzistavimo rezultatas be visaverčių santykių įteisinimo tapo pažinimas ir pratinimasis vieniems prie kitų. Trumpoje Rusijos ir nepriklausomų Baltijos valstybių santykių istorijoje sąlygiškai galima skirti tris etapus. Pirmasis etapas (1991-1994 m.) susijęs su pasitraukimu iš SSRS, valstybinės nepriklausomybės iškovojimu, sovietinio palikimo padalijimu ir Rusijos kariuomenės išvedimu. Antrąjį etapą (1995-1997 m.) apibūdina Baltijos šalių pasiektas visiškas suverenitetas ir valstybinių santykių su Rusija įtvirtinimas, kurį visa apimtimi pasiekė tik Lietuva. Trečiasis etapas (1998-2000 m.) prasidėjo būtino dvišalių santykių su Rusija legitimizavimo procesu ir baigėsi, kai NATO ir ES nutarė priimti Baltijos šalis į Vakarų sąjungas. Straipsnyje analizuojamos Baltijos valstybių stojimo į NATO ir ES prielaidos, santykių su Rusija aspektai, atkreipiamas dėmesys į tai, kad nuo pat dvišalių santykių pradžios Rusija daugiau problemų turėjo su Estija ir Latvija.

Fredrik Wesslau. *Siekiant kompensuoti prarastus dešimtmečius (On a sprint to make up for lost decades)* // **International Herald Tribune.** - 2003. - *Lapkričio 1.*

Straipsnyje rašoma, kad Estijai, Latvijai ir Lietuvai niekada nebuvo lengva. Šios Baltijos valstybės įvairiais laikais buvo užgrobiamos ir okupuojamos savo galingų kaimynių. Tačiau Estijai, Latvijai ir Lietuvai artėjant prie pereinamojo laikotarpio pabaigos ir rengiantis kitais metais įsijungti į Europos Sąjungą (ES), šių šalių nesaugi geografinė padėtis tampa privalumu. Šiandien Baltijos valstybės atrodo labai patrauklios investuotojams, daugelis kurių gali būti atsargūs dėl nestabilumo Rusijoje, suėmus naftos bendrovės "Yukos" vadovą Michailą Chodorkovskį. Taip pat, skirtingai nuo daugumos Europos šalių, Baltijos valstybių ekonomika klesti. Kiekvienos Baltijos valstybės BVP praėjusiais metais išaugo daugiau nei 6 proc. ir yra prognozuojama, kad artimiausioje ateityje ekonomikos augimo tempai bus panašūs.

Žinoma, Baltijos šalių ekonomikos šuolis yra iš dalies siekis pasivyti kitas šalis. Estija, Latvija ir Lietuva yra tarp vargingiausių Europos valstybių.

Dėl atvirų rinkų ir į stabilumą orientuotos fiskalinės politikos šios valstybės tapo patraukliomis tiesioginėms užsienio investicijoms. Baltijos šalys buvo pripažintos gera vieta verslui. Tačiau šis pripažinimas įgytas nelengvai. Atkūrusios nepriklausomybę 1991 m., Baltijos valstybės patyrė ekonominį nuosmukį. Vėliau jos tapo atviros užsienio prekybai ir investicijoms, privatizavo valstybines įmones, sukūrė teisinį pagrindą komercinei veiklai ir vykdė konservatyvią ekonominę politiką.

"Standard & Poor's" analitikės Helenos Hessel teigimu, Baltijos valstybių ūkis yra atsiskyręs nuo Rusijos, todėl šioms šalims neturėtų pakenkti su "Yukos" bendrove susijęs skandalas. Atvirkščiai, Baltijos valstybės gali iš to dar ir laimėti, kadangi "Yukos" byla gali paskatinti pinigingus rusus investuoti šalyse, kuriose padėtis stabilesnė negu Rusijoje.

Narystė ES gali neturėti žymaus poveikio prekybai, kadangi ES jau sudaro didelę dalį Baltijos šalių importo ir eksporto. Kita vertus, dėl geografinės padėties ir neužšalančių uostų Baltijos valstybės yra tinkamos tarpininkės prekybai tarp Rusijos ir ES.

Frank Brown. *Baltijos striptizas? Latvijai stojant į Europą, korupcija tampa pagrindine problema (A Baltic Striptease? As Latvia joins Europe, corruption becomes an issue)* // **Newsweek International.** - 2003. - *Lapkričio 3.*

Latvijai derantis su ES dėl stojimo sąlygų, vienas pagrindinių nuolatinių klausimų buvo korupcija. Po pusmečio Latvija turėtų tapti ES ir NATO nare. Ja tapus, šalis gaus didelius

finansinius resursus, siekiančius daugiau kaip 500 USD vienam gyventojui. Neseniai įkurto *Prevencijos ir kovos su korupcija biuro* vienas tikslų bus domėtis, kur pateks šie pinigai ir kaip jie bus leidžiami. Šiuo metu biuras užsiima situacija Ventspilyje, kuriam vadovauja meras ekskomunistas Aivaras Lembergas. Mero pernykštės pajamos - daugiau kaip 1 mln. USD, oficialus atlyginimas - 7112 USD. Jis niekada nebuvo pripažintas kaltu dėl įstatymų pažeidimo. Korupcijos biuro tyrimas Ventspilyje turės didelės įtakos visoms į ES ateinančioms naujosioms demokratijoms.

Neseniai *Newsweek* duotame interviu meras Lembergas gynėsi, teigdamas jog jam pateikiami kaltinimai finansiniais pažeidimais yra politiniai, naudojami siekiant sumažinti jo įtaką miestui ir rinkėjams. 15 metų miestui vadovaujančio Lembergo likimas dabar priklauso nuo to, ar tardytojams pavyks iširti ir atskleisti sudėtingą struktūrą, galinčią slėpti tikruosius Ventspilio kompanijų savininkus.

Latvijos gyventojų nuomone, jų valstybinės struktūros labiau korumpuotos, nei kaimyninių Lietuvos ir Estijos. Šių metų *Transparency International* pateiktame šalių korupcijos suvokimo indekse Latvija, kartu su Jamaika ir Kolumbija, užima 57 poziciją, tuo tarpu Lietuva - 41-ą, Estija 33-ią, o jų kaimynė Suomija -1-ą ir vertinama kaip mažiausiai korumpuota tarp 133 stebėtų šalių. Tačiau, nežiūrint to, kas vyksta merijos viduje, Ventspilyje palyginus mažai pastebima posovietinėse valstybėse įprastų korupcijos formų, tokių, kaip kelių policijos ar žemo rango klerkų paperkamumas.

Ventspilis, priklausantis nuo Rusijos resursų tranzito bei su tuo susijusių verslo nesutarimų, šiemet nukentėjo šiai kaimynei nepaprastai sumažinus neapdirbtos naftos tiekimą. Kompanija *Jukos* laiške Latvijos premjerui pasisiūlė padėti, tačiau pirma pareikalavo iš Lembergo skaidrumo dėl to, kas ką valdo mieste. Meras atsisakė, teigdamas jog taip gali būti maskuojamos pastangos kištis į Latvijos politiką. Tačiau Latvijai tapus ES nare, meras geriau paklustų tam, kas Europoje laikoma vieša atsakomybe.

Pasaulio spauda – apie R.Pakso nušalinimą

Lietuvos prezidento skandalą ir jo atomazgą užsienio laikraščiai komentavo įvairiai – vadindami Rolandą Paksą „ekscentrišku“ prezidentu, akcentuodami, kad lietuviška apkalta – pirma Europos istorijoje, ar primindami, kad nušalinto prezidento karjera dar nesibaigė. Šveicarijos dienraštis „*Neue Zürcher Zeitung*“ paskelbė komentarą „Avarinis R.Pakso nusileidimas Lietuvoje“. Jame rašoma, jog Lietuvos politinis elitą ir visos pagrindinės partijos džiaugiasi, kad pavyko atstatyti prezidentą iki įstojimo į Europos Sąjungą. Jų nuomone, R.Paksas darėsi vis sunkesnė našta, nes gadino Lietuvos įvaizdį ir skaldė visuomenę. Nušalintas prezidentas tebelaiiko save sąmokslu auka. Jam pritrūko ryžto pačiam užbaigti „negrąžų“ spektaklį ir atsistatydinti, rašo „*Neue Zürcher Zeitung*“.

* * *

Įtakingas britų dienraštis „*Financial Times*“ išspausdino straipsnį, pavadintą „Lietuva balsuoja už korumpuoto prezidento pašalinimą“. Dėl prezidento skandalo Lietuva pateko į labai nepatogią padėtį tuomet, kai šalis grįžta į Europą. Nėra aišku, ar R.Paksas bandys vėl dalyvauti rinkimuose.

* * *

Britų dienraštis „*Financial Times*“ pažymėjo, kad R.Pakso populizmas laimi daug balsų provincijoje, o buvusio prezidento pirmadienio kalboje buvo daug retorikos apie tęsiamą „kovą su žmonių skurdinimu, korupcija ir didėjančia praraja tarp turtingųjų ir vargšų“. Cituojami politologo Raimundo Lopatos žodžiai, kad populistinių lyderių sėkmė pokomunistiniuose kraštuose nėra vien tik lietuviškas reiškinys. Apkaltos procesas išryškino

Lietuvos politinės sistemos silpnumą, bet jos sėkmingą užbaigimą galima laikyti sistemos tvirtumo įrodymu.

* * *

Britų dienraštis „Independent“ rašė, kad lėktuvų ir motociklo triukais rinkėjus viliojęs „ekscentriškas“ Lietuvos prezidentas buvo pašalintas iš posto po jo santykių su rusų verslininku tyrimo. R.Pakso skandalas pridarė gėdos besiruošiančiai stoti į ES Baltijos valstybei ir sudavė smūgį vienam iš žūliausių rinkimų kampanijos politikų – R.Paksui. Triukai ir skrydžiai po tiltu padėjo laimėti rinkėjų balsų, bet neišgelbėjo nuo apkaltos. „Independent“ pažymi, kad tai – pirmas vadovas Europoje, pašalintas apkaltos būdu. Apkalta nebūtinai bus R.Pakso politinės karjeros pabaiga – anksčiau jis sakė, jog vėl dalyvaus rinkimuose, o pagal nuomonių apklausas R.Paksas turi šansą laimėti, teigia „Independent“.

* * *

Britų dienraštis „Guardian“ savo publikaciją apie apkaltą pavadino „Telefono įrašų skandale Lietuva atleido prezidentą“. Antradienį Lietuvos prezidentas tapo pirmuoju valstybės vadovu šiuolaikinėje Europos istorijoje, kurį nušalino parlamentas. „Drastiškas žingsnis, kuris yra nemalonus tiltas tarp NATO narystės balandžio pirmąją ir ES narystės gegužės pirmąją, laikomas gilaus Lietuvos nepasitikėjimo Rusija ženklu“, – rašo „Guardian“. Dienraštis primena skandalo peripetijas ir R.Pakso „ekscentrišką prisirišimą“ prie gruzinės aiškiaregės, kuri tvirtina galinti gydyti žmones tualetiniu popieriumi ir kuri dalyvavo prezidento inauguracijoje. Rusijos analitikai aiškina, kad prieš įstodama į ES Lietuva labai nori atsikratyti bet kokių Rusijos įtakos pėdsakų. Dienraštis „Guardian“ cituoja Rusijos mokslų akademijos profesorių Emilį Painą, kuris sako, kad Lietuva yra mažiausiai rusofobiška tarp Baltijos valstybių. Lietuvoje esą plačiai paplitęs įsitikinimas, kad bet kokie nusikaltimai sklinda iš Rusijos, todėl R.Pakso ryšiai su verslininku rusiška pavarde vertinami kur kas jautriau. Pats Jurijus Borisovas dienraščiui „Guardian“ pareiškė, kad visas „triukšmas – nieko ypatinga, tik įprasta kova dėl valdžios“.

* * *

Amerikiečių dienraštis „Wall Street Journal“ paskelbė AP naujienų agentūros pranešimą, kuriame tvirtinama, kad sąmyšis dėl prezidento sutrikdė Lietuvą – parlamentas buvo užsiėmęs sudėtingu procesu; apkalta paveikė užsienio ryšius, nes daugelis užsienio garsenybių atidėjo vizitus į Lietuvą dėl R.Pakso.

* * *

Kitas JAV dienraštis „The New York Times“ išspausdino naujienų agentūros „Reuters“ pranešimą, pabrėžiantį faktą, jog prezidento R.Pakso apkalta yra pirmoji Europoje. Pažymima, jog R.Pakso skandalas nepaveikė ūkio pakilimo.

* * *

Kanadoje leidžiamas dienraštis „The Globe and Mail“ pažymi, kad R.Paksui pateikti kaltinimai „sukėlė nuogaštavimus dėl Rusijos įtakos Prezidentūrai“. Dienraštis cituoja savaitraščio „Baltic Times“ žurnalistą Steveną Pauliką, kuris J.Borisovo ryšius su R.Paksu apibūdina taip: „Įsivaizduokite, kad Kanados premjeras skiria savo patarėju asmenį, kuris nekalba nei angliškai, nei prancūziškai, kuris nėra Kanados pilietis, ir atvyko iš šalies, kuri prieš 13 metų buvo okupavusi Kanadą“.

* * *

Vokietijos dienraštis „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ skelbia straipsnį „Prezidento galas“. Jame rašoma, kad penkis mėnesius neleidusi Lietuvai atsikvėpti „R.Pakso byla“ pasiekė pabaigą, bet ji yra preliminari, nes neaišku, kaip R.Paksas elgsis toliau.

* * *

„Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas krito“, „Rolando Pakso žaidimas baigtas“, „Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas atstatydintas“, „Paksas išvarytas“. Taip pasibaigusią R.Pakso apkaltą apibūdina Prancūzijos pagrindiniai dienraščiai „Le Monde“, „Le Figaro“, „Liberation“. „Po septynių polemikos mėnesių, per kuriuos Lietuva buvo užgniaužusi kvapą, parlamentas balsavo už atstatydinimą šito keisto prezidento, kaltinto patekus į

mafijos aplinkos bei su Rusijos specialiosiomis tarnybos susijusių asmenų įtaką“, – rašo laikraštis „Le Figaro“. „Buvęs akrobatinio skraidymo lakūnas, įveikęs JAV lietuvių prezidentą Valdą Adamkų, savo rinkimų „arkliuku“ pasirinkęs kovą su korupcija, ištvėrė vos 15 mėnesių“, – pažymi „Liberation“. Prancūzų žurnalistai vieningai tvirtina, kad „lemiama“ R.Pakso klaida – ketinimai skirti verslininką J.Borisovą savo patarėju, kurios neatpirko net ir „iškilmingas“ atsiprašymas prieš tautą bei atsiribojimas nuo savo rėmėjo. „Prezidentinis skandalas išliepsnojo tuo metu, kai šalis rengėsi prisijungti prie NATO ir Europos Sąjungos“, – rašo „Le Monde“.

* * *

Didžiausias Lenkijos dienraštis „Gazeta Wyborcza“ straipsnyje „Lietuva atsilaikė prieš Rusijos imperializmą“ pažymi, kad tardamas Seime savo paskutinį žodį R.Paksas prašė parlamentarų atleisti jam už padarytas nedideles klaidas. Bet R.Paksą pražudė ne nedidelės klaidos, o tai, kad jis pakliuvo į Rusijos ginklų prekeivio J.Borisovo, už kurio pinigus tapo prezidentu, rankas. Sunku turėti pretenzijų Rusijai dėl to, kad ji nori ir moka stiprinti savo įtaką šalyse, kurias nuo seno laiko savo įtakos zona. Juk ji nėra vienintelė didžioji valstybė. Pretenzijas galima pareikšti tiems, kurie dedasi nematą, kad jų šalims gresia naujasis Rusijos imperializmas, kuris Maskvoje maskavimosi sumetimais dabar vadinamas „liberaliuoju“, rašo „Gazeta Wyborcza“. Neseniai Sergejus Prichodka, tuomet dar Kremliaus administracijos vadovo pavaduotojas, interviu Didžiosios Britanijos žiniasklaidoje šaipėsi iš britų, sutinkančių priimti į ES Latviją, kur engiama rusų mažuma, ir Lietuvą, kur kilo baisus skandalas valdžios viršūnėse. S.Prichodka gąsdino, kad Europa priglaudžia netašytus barbarus ir jai pačiai bus gėda dėl to cirko Baltijos šalyse. Gąsdinimas Lietuva nedavė rezultatų. Lietuva įstengė suvokti pavojų ir sugebėjo jį pašalinti. Ji ne pirmą kartą įrodė norinti ir mokanti atkakliai ginti tiek savo, tiek mūsų bendrą Europos nepriklausomybę, baigdamas pažymi straipsnio laikraštyje „Gazeta Wyborcza“ autorius.

* * *

Lenkijos laikraštis „Rzeczpospolita“ straipsnyje „Skraidymo mėgėjas“ apžvelgia R.Pakso kelią į valdžios viršūnę, primena, kad už daug ką jis turėtų būti dėkingas aviacijai – jo atliekamos aukštojo pilotažo figūros darė didelį išpūdį rinkėjams ir kitiems politikams. Lakūnai, pirmiausia – akrobatinio skraidymo meistrai, yra vienišiai, individualistai, rašo „Rzeczpospolita“. Kaip ne kartą yra sakęs pats R.Paksas, jie taip pat atkakliai siekia tikslo, sugeba greitai priimti sprendimą, randa išeitį iš kebliausių situacijų. Dar dešimtojo dešimtmečio viduryje R.Paksas buvo mažai kam težinomas verslininkas ir nebent sporto mėgėjų atpažįstamas lakūnas, Lietuvos bei buvusios SSRS čempionas. Į politiką jis atėjo tik 1997 metais, tapdamas Vilniaus miesto tarybos nariu. Po to įvykiai ėmė klostytis labai greitai. Netrukus R.Paksas buvo išrinktas Lietuvos sostinės meru, o po dvejų metų pirmą kartą tapo premjeru. Iš viso R.Paksas du kartus buvo Vilniaus meras, du kartus premjeras, tad nieko nuostabaus, kad po tokios žaibiškos karjeros į padangę užsižiūrėjęs žemaitis ėmė svajoti apie aukščiausią postą valstybėje. Tuo metu jis turėjo mažą grupelę bendražygių beveik nieko nesakančiomis pavardėmis. Bet tai nereiškia, kad nebuvo populiarus. R.Paksas žarstė pažadus, kurių prezidentas ir negali įgyvendinti, – jis žadėjo su šaknimis išrauti korupciją, duoti darbo bedarbiams, paskelbti diktatūrą mafijai ir t.t. Jam pavyko įtikinti dalį rinkėjų, kad jis kaip šerifas kovoja su Lietuvos elitu. Ir šiandien daug lietuvių ir Vilniaus krašte gyvenančių lenkų jį tebelaiiko tokiu kovotoju. Jis pelnė simpatijų, nors nelabai moka bendrauti su žmonėmis ir yra gana prastas kalbėtojas, rašo „Rzeczpospolita“. Prieš R.Pakso nušalinimą antradienį prie Seimo protestavo jo šalininkų, tarp kurių buvo ir Lietuvos lenkų, minia. „Patys jį išrinkome ir ginsime iki galo. Kas turi teisę jį nuversti, jeigu tiek žmonių balsavo už jį per rinkimus?“ – sakė laikraščio korespondentui vilnietė Helena Bogdanovič.

2004 04 08

Lietuvos Rytas

Lenkijos spauda: Lietuva išlaikė demokratijos egzaminą

Lietuvos radijo korespondentė Varšuvoje Nijolė Druto praneša, kad Rolando Pakso nušalinimas iš prezidento posto tapo viena labiausiai eksploatuojama naujiena visose Lenkijos žiniasklaidos priemonėse. Gausią ir išsamią informaciją lydinčiuose komentaruose vyrauja pripažinimas, kad Lietuva išlaikė sunkų demokratijos egzaminą ir, kaip šiandien pažymi įtakingas dienraštis „Gazeta Wyborcza“, pasipriešino rusiškajam imperializmui. „Lietuva sugebėjo suprasti pavojų ir pati su juo susidoroti. Ne pirmą kartą įrodė, kad nori ir sugeba atkakliai ginti savąją, o taip pat ir mūsų visų bendros Europos nepriklausomybę“ - rašo „Gazeta Wyborcza“ apžvalgininkas.

2004 04 07

Lietuvos radijas

Lenkijos spauda: Lietuva išlaikė demokratijos egzaminą

Lietuvos radijo korespondentė Varšuvoje Nijolė Druto praneša, kad Rolando Pakso nušalinimas iš prezidento posto tapo viena labiausiai eksploatuojama naujiena visose Lenkijos žiniasklaidos priemonėse.

Gausią ir išsamią informaciją lydinčiuose komentaruose vyrauja pripažinimas, kad Lietuva išlaikė sunkų demokratijos egzaminą ir, kaip šiandien pažymi įtakingas dienraštis „Gazeta Wyborcza“, pasipriešino rusiškajam imperializmui.

„Lietuva sugebėjo suprasti pavojų ir pati su juo susidoroti. Ne pirmą kartą įrodė, kad nori ir sugeba atkakliai ginti savąją, o taip pat ir mūsų visų bendros Europos nepriklausomybę“ - rašo „Gazeta Wyborcza“ apžvalgininkas.

Apie balsavimo rezultatus Seime išsamiai pranešė Lenkijos radijo stotys ir televizijos kanalai, publikacijas apie šį beprecedentinį Europos istorijoje įvykį pirmuosiuose puslapiuose išspausdino visi pagrindiniai dienraščiai - "Prezidento žlugimas" (Gazeta Wyborcza), "R.Paksas nušalintas" (Rzeczpospolita, Trybuna), "Paksas turi išeiti" (Życie Warszawy), "Lietuviai išmetė prezidentą" (Metro).

Komentuodamas R.Pakso nušalinimą nuo prezidento pareigų, dienraštis "Rzeczpospolita" rašo, jog "Lietuvos Seimo nariai nesutiko su tuo, kad aukščiausias pareigas šalyje užimtų politikas, kuris sulaužė Konstituciją ir prezidento priesaiką, tuo pačiu jie pasisakė už politikos švarumą ir išlaikė sunkų demokratijos egzaminą".

Dienraščio nuomone, "Lietuva tapo valstybe, kelianti labai aukštus reikalavimus politikams", tačiau "politikai, kurie jį nušalino, turi įrodyti, jog R.Paksas netapo elito sąmokslu auka ir patvirtinti, jog patys veikia pagal aukščiausius moralės principus".

"Priešingu atveju R.Pakso sugrįžimas į valdžią gali dar labiau pakenkti Lietuvos įvaizdžiui", - rašo "Rzeczpospolita".

Buvęs Lenkijos užsienio reikalų ministras Bronislawas Geremekas mano, kad "Lietuvos Seimo sprendimas - geras demokratinės sistemos funkcionavimo įrodymas".

"Tuo pat metu sunku atsisipirti įspūdžiui, kad tai tik pirmas aktas, o antruoju bus prezidento rinkimai, kadangi apklausos rodo, jog R.Paksas išsaugojo visuomenės paramą nepriklausomai nuo Seimo sprendimo. Jeigu demokratiniuose rinkimuose prezidentu būtų išrinktas tas pats žmogus, tai pirmoji pamoka prieštarautų antrajai" - sakė buvęs Lenkijos UR ministras.

R.Paksas už šiuurščius Konstitucijos pažeidimus nuo prezidento pareigų buvo nušalintas antradienį. Dabar laikinai prezidento pareigas eina Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas.

2004 04 07

Lietuvos radijas

Prancūzijos žiniasklaida: Lietuvos prezidentas krito

"Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas krito", "Rolandui Paksui žaidimas baigtas", "Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas atstatydintas", "Paksas išvarytas". Taip antradienį Lietuvoje pasibaigusią R.Pakso apkaltą apibūdina pagrindiniai Prancūzijos dienraščiai "Le Monde", "Le Figaro", "Liberation". "Po septynių polemikos mėnesių, per kuriuos Lietuva buvo užgniaužusi kvapą, parlamentas balsavo už atstatydinimą šito keisto prezidento, kaltinto atsidūrus mafijos aplinkos ir su Rusijos specialiosiomis tarnybos susijusių asmenų įtakoje", - rašo "Le Figaro". "Buvęs akrobatinio skraidymo pilotas, įveikęs Amerikos lietuvių prezidentą Valdą Adamkų, savo rinkimų arkluku pasirinkęs kovą su korupcija, ištvėrė vos 15 mėnesių", - pažymi prancūzų žurnalistė. Prancūzų žurnalistai vieningai tvirtina, kad "lemiama" R.Pakso klaida - ketinimai skirti verslininką Jurijų Borisovą savo patarėju, kurios neatpirkto ir "iškilmingas" tautos atsiprašymas bei atsiribojimas nuo savo rėmėjo. Dienraštis "Le Monde", remdamasis Prancūzijos agentūra AFP, primena, kad tyrimai dėl prezidento aplinkos ryšių su nusikalstamu pasauliu prasidėjo po pernai spalį paskelbtos valstybės saugumo pažymos. "Skandalas išliepsnojo tuo metu, kai šalis rengėsi prisijungimui prie NATO ir Europos Sąjungoje", - rašo "Le Monde". Visuose straipsniuose primenama, kad Lietuva ką tik tapo NATO nare, o į Europos Sąjungą įžengs turėdama laikinąjį prezidentą Artūrą Paulauską.

2004 04 07

Naujienų agentūra BNS

Spauda: apkalta baigėsi R.Pakso avariniu nusileidimu

Lietuvos Prezidento Rolando Pakso apkaltą, į ją atvedusias aplinkybes ir apkaltos padarinius plačiai komentuoja pasaulio spauda. Šveicarijos dienraštis "Neue Zuercher Zeitung" skelbia komentarą, pavadintą "Avarinis R. Pakso nusileidimas Lietuvoje". Jame rašoma, kad Lietuvos politinis elitas ir visos pagrindinės partijos džiaugiasi, jog pavyko atstatydinti Prezidentą iki įstojimo į Europos Sąjungą. Jų nuomone, R. Paksas darėsi vis sunkesne našta, nes gadino Lietuvos įvaizdį ir skaldė visuomenę. Nušalintas Prezidentas tebelaiiko save sąmokslu auka. Jam pritrūko ryžto pačiam užbaigti "negražų" spektaklį ir atsistatydinti, - rašo "Neue Zuercher Zeitung". Įtakingas britų dienraštis "Financial Times" skelbia straipsnį, pavadintą "Lietuva balsuoja pašalinti korumpuotą Prezidentą". Dėl Prezidento skandalo Lietuva atsidūrė labai nepatogioje padėtyje tuomet, kai šalis grįžta į Europą. Nėra aišku, ar R. Paksas bandys vėl dalyvauti rinkimuose. "Financial Times" pažymi, kad R. Pakso populizmas laimi daug balsų ne sostinėje Vilniuje, o buvusio Prezidento pirmadienio kalboje buvo daug retorikos apie tęsiamą "kovą prieš žmonių skurdinimą, korupciją ir didėjančią prarają tarp turtingųjų ir vargšų". Laikraštis cituoja Vilniaus tarptautinių santykių instituto vadovo Raimundo Lopatos žodžius, kad populistinių lyderių sėkmė pokomunistiniuose kraštuose nėra vien lietuviškas reiškinys. Apkaltos procesas išryškino Lietuvos politinės sistemos silpnumą, bet jos sėkmingą užbaigimą galima laikyti sistemos tvirtumo įrodymu. Britų dienraštis "Independent" rašo, jog lėktuvų ir motociklo triukais rinkėjus viliojęs "ekscentriškas" Lietuvos Prezidentas buvo pašalintas iš posto po jo santykių su rusų verslininku tyrimo. R. Pakso skandalas pridarė gėdos besiruošiančiai stoti į Europos Sąjungą Baltijos valstybei ir sudavė smūgį vienam žūliausių rinkimų kampanijos politikų - R. Paksui. Triukai ir skrydžiai po tiltu laimėjo rinkėjų balsų, bet neišgelbėjo nuo apkaltos. "Independent" apžvelgia R. Paksui pateiktus kaltinimus ir apkaltos eigą. Dienraštis pažymi, jog tai pirmas vadovas Europoje, pašalintas apkaltos būdu. Apkalta nebūtinai bus R. Pakso politinės karjeros pabaiga - anksčiau jis sakė, kad vėl dalyvaus rinkimuose, o pagal visuomenės nuomonės apklausas R. Paksas turi šansą laimėti, - baigia "Independent". JAV dienraštis "Wall Street Journal" skelbia "Associated Press" žinių agentūros pranešimą, kuris teigia, jog sąmyšis dėl Prezidento sutrikdė Lietuvą -

parlamentas buvo užsiėmęs sudėtingu procesu; apkalta paveikė užsienio ryšius, nes daugelis užsienio garsenybių atidėjo vizitus į Lietuvą dėl R. Pakso. Kitas Amerikos dienraštis "New York Times" spausdina žinių agentūros Reuters pranešimą, pabrėžiantį faktą, jog Prezidento R. Pakso apkalta yra pirmoji Europoje. Pažymima, jog R. Pakso skandalas nepaveikė ūkio pakilimo. Reuters cituoja Lietuvos laisvosios rinkos instituto analitiko Ugniaus Trumpos žodžius: "Lietuvos ūkio augimas yra toks aukštas, kad skandalas neturėjo ekonominio poveikio". Vokietijos dienraštis "Frankfurter Allgemeine Zeitung" skelbia straipsnį "Prezidento galas". Jame rašoma, jog penkis mėnesius neleidusi Lietuvai atsikvėpti "R. Pakso byla" pasiekė pabaigą, tačiau pabaiga yra preliminari, nes neaišku, kaip R. Paksas elgsis toliau. Didžiosios Britanijos dienraštis "Guardian" spausdina pranešimą, pavadintą "Telefonų įrašų skandale Lietuva atleido Prezidentą". Antradienį Lietuvos Prezidentas tapo pirmąja valstybės galva šiuolaikinėje Europos istorijoje, kurią nušalino parlamentas. "Drastiškas žingsnis, kuris yra nemalonus tiltas tarp NATO narystės balandžio pirmąją ir ES narystės gegužės pirmąją, laikomas gilaus Lietuvos nepasitikėjimo Rusija ženklu", - rašo "Guardian". Dienraštis primena skandalo peripetijas ir R. Pakso "ekscentrišką prisirišimą" prie gruzinų aiškiaregės, kuri tvirtina gydanti žmones tualetiniu popieriumi ir kuri dalyvavo Prezidento inauguracijoje. Rusų analitikai aiškina, kad prieš įstodama į ES Lietuva labai nori atsikratyti bet kokių Rusijos įtakos pėdsakų. "Guardian" cituoja Rusijos mokslų akademijos profesorių Emilį Painą, kuris sako, kad Lietuva yra mažiausiai rusofobiška tarp Baltijos valstybių. Lietuvoje esą plačiai paplitęs įsitikinimas, jog bet kokie nusikaltimai sklinda iš Rusijos, todėl R. Pakso ryšiai su verslininku rusiška pavarde vertinami kur kas jautriau. Tuo tarpu antradienio vakarą Jurijus Borisovas dienraščiui "Guardian" pareiškė, kad visas "triukšmas - nieko ypatingo, tik įprasta kova dėl valdžios".

2004 04 07

Naujienų agentūra ELTA